

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 22CoCsp/8/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8122204604
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Kandriková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8122204604.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Kandrikovej a členov senátu JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Daniely Babinovej v spore žalobcov: 1/ L. Č., B.. XX.XX.XXXX, X. R. XXX, XXX XX D., 2/ Z. Č., B.. XX.XX.XXXX, X. R. XXX, XXX XX D., zastúpených JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom Sovietskych hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: Slovenská sporiteľňa a.s., so sídlom Tomášikova 48, 832 37 Bratislava, IČO: 00 151 653, zastúpenému: Advokátska kancelária Mária Grochová a partneri s.r.o., so sídlom Bočná 10, 040 01 Košice, IČO: 36 863 017, v spore o primerané finančné zadostučinenie vo výške 2.319,67 eura, o odvolaní žalobcov a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 7Csp/73/2022-90 zo dňa 17.10.2022, takto

rozhodol:

I. Potvrdzuje rozsudok vo výroku I.

II. Zrušuje rozsudok vo výroku II. a III. a v rozsahu zrušenia vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:

„I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcom spoločne a nerozdielne sumu vo výške 100 EUR, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti súd žalobný návrh žalobcov z a m i e t a .

III. Žalovaný je p o v i n n ý nahradiť žalobcom spoločne a nerozdielne trovy konania v rozsahu 100% z prisúdenej sumy, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.“

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvej inštancie okrem iného uviedol, že žalobcovia v 1. a 2. rade boli v predchádzajúcom súdnom spore 32Csp/136/2019 v celom rozsahu úspešní, keď súd rozhodol o povinnosti žalovaného vydať im bezdôvodné obohatenie s príslušenstvom a zároveň bolo vyhovené ich žalobnému návrhu a boli určené dve neprijateľné zmluvné podmienky. Nesúhlasil s tým, aby výška primeraného finančného zadostučinenia mala zodpovedať výške bezdôvodného obohatenia v základnom konaní. Išlo by o dvojitý postih žalovaného, ktorý už prišiel o úroky z daného úveru z dôvodu prijatia záveru o bezúročnosti alebo bezpoplatkovosti úveru. Pokiaľ ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku, súd prvej inštancie sa rovnako nestotožnil s argumentáciou žalobcov o paušálnej sume vo výške 600 eur za každú určenú neprijateľnú zmluvnú podmienku. Určením neprijateľnej zmluvnej podmienky žalobcovia v 1. a 2. rade neutrpeli žiadnu ujmu. Súd prvej inštancie považoval za primeranú výšku primeraného finančného zadostučinenia sumu 100 eur, ktorá podľa názoru súdu

napĺňa požiadavku primeranosti, ako aj funkciu zadosťučinenia pre žalobcov a je zároveň sankciou pre žalovaného. Priznanú sumu finančného zadosťučinenia považoval za vyrovnanie ujmy spotrebiteľovi - žalobcom, ktorá je akousi satisfakciou za stav, ktorý im hrozil z dôvodu možnosti uplatnenia práva na plnenie, ktoré žalovanému nepatriło. Zároveň priznaním primeraného finančného zadosťučinenia došlo aj k naplneniu odradzujúcej funkcie žalovaného od porušovania práv spotrebiteľov.

3. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie v zmysle ustanovenia § 255 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a žalobcom v 1. a 2. rade priznal vo vzťahu k žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy.

4. Proti tomuto rozhodnutiu vo vzťahu k výroku I. podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný z dôvodov uvedených § 365 ods. 1 písm. b),e),f) a h) CSP. Namietal, že súd prvej inštancie ponechal nepovšimnutými a bez adekvátnej odpovede viaceré zásadné argumenty, ktoré predniesol v rámci obrany proti žalobnému nároku. Žaloba má šikanózný charakter. Je ňou úplne negovaný hlavný cieľ sledovaný právnymi normami na úseku ochrany spotrebiteľa, ktorým je odstránenie nerovnováhy v právnom vzťahu medzi podnikateľom a spotrebiteľom a jeho ďalšie, riadne fungovanie bez nevyvážených prvkov. Uplatnený žalobný nárok nie je zavŕšením ochrany poskytnutej spotrebiteľom, ale jej jediným skutočným motívom. Súd prvej inštancie sa však touto otázkou vôbec nezapodieval. Ďalej žalovaný namietal zamietnutie návrhu na výsluch žalobcov za účelom zodpovedania otázky, či zo strany žalobcov išlo o výkon práva v súlade s dobrými mravmi, a teda obhájitelný v mantineloch ustanovenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorá preto nebola vôbec skúmaná. V žalobe, ktorou bolo začaté konanie sp. zn. 32Csp/136/2019 neboli uplatnené dôvody, pre ktoré súd napokon aplikoval sankciu bezúročnosti. Žalobcovia v nej ako žalobné dôvody označili údajne nesprávne zmluvné náležitosti o dobe trvania zmluvy a o celkovej výške spotrebiteľského úveru, a absenciu rozpisu vnútornej štruktúry splátok spotrebiteľského úveru. Okresný súd Prešov v rozsudku č. k. 32Csp/136/2019-85 zo dňa 31.03.2021, a následne aj Krajský súd v Prešove v rozsudku č. k. 5CoCsp/22/2022-56 zo dňa 20.01.2022, však sankciu vyvodili z úplne iných zmluvných náležitostí - o celkovej čiastke, ktorú má spotrebiteľ zaplatiť, a o ročnej percentuálnej miere nákladov. V ďalšom namietal právny názor súdu prvej inštancie, podľa ktorého premičacia doba nároku na zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia, ako ho uplatnili žalobcovia, začína plynúť až od momentu úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti. Predmetný právny názor považuje za nesprávny pre jeho rozpor s ustáleným prístupom k posudzovaniu premičania nárokov, ktoré má byť závislé výlučne od objektívnych skutočností, a medzi ktoré patrí aj nárok podľa § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa. Žalobcom vonkoncom nič nebránilo, aby žalobu o zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia podali v trojročnej premičacej dobe, ktorá začala plynúť okamihom porušenia tej-ktorej povinnosti. Keďže porušením povinnosti, o ktorom bolo rozhodnuté v konaní sp. zn. 32Csp/136/2019, boli nedostatky obsahu zmluvy o splátkovom úvere zo dňa 08.10.2010, rozhodujúcim okamihom pre posudzovanie premičania satisfakčného nároku mohlo byť len jej uzavretie. Premičania doba potom začala plynúť nasledujúceho dňa 09.10.2010 a skončila uplynutím troch rokov - dňa 09.10.2013. Žaloba však bola podaná až dňa 16.05.2022, takže došlo k premičaniu nároku na zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia, čo v spojení s jeho námietkou premičania malo rezultovať do plného zamietnutia žalobného návrhu. Napokon namietal právny názor súdu prvej inštancie, že podmienkou vzniku nároku podľa § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa nemá byť aj vznik ujmy na strane dotknutého spotrebiteľa. Zásadným dôvodom, prečo trvať na podmienke vzniku nemateriálnej ujmy, je nutnosť jej odlíšenia od iných kategórií ujmy, ktorá môže dotknutému subjektu vzniknúť. Opäť rovnako ako pri iných typoch satisfakčných nárokov aj tu totiž platí, že finančné zadosťučinenie nemá slúžiť na náhradu takej ujmy (najmä hmotnej škody), ktorej reparácia je predmetom iných právnych inštitútov. Práve preto je nevyhnutné, aby osoba domáhajúca sa zadosťučinenia podľa § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa zadefinovala, o kompenzáciu akej nemateriálnej ujmy má ísť, aby bolo možné posúdiť, že sa nedomáha duplicitného plnenia, ktoré je už „pokryté“ inými právnymi inštitútmi. Nemateriálna ujma je *conditio sine qua non* aj satisfakčného nároku podľa § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa, a tak sa k nej malo pristupovať aj z hľadiska procesných povinností subjektov, ktoré sa ho žalobne domáhajú. Bolo povinnosťou žalobcov označiť a preukázať, o akú nemateriálnu ujmu v ich prípade išlo, aby bolo možné posúdiť, či vôbec ide o ujmu kompenzovateľnú v mantineloch relevantného zákonného ustanovenia, ale aj či je požadované zadosťučinenie primerané povahe vzniknutej ujmy. Žalobcovia - a to opäť napriek svojmu kvalifikovanému právnemu zastúpeniu neprodukovali žiadne tvrdenie, a už vôbec žiaden dôkazný návrh. Bolo povinnosťou súdu prvej inštancie vyvodit' z takejto ich pasivity zodpovedajúce procesné dôsledky spočívajúce v zamietnutí žaloby. Navrhoval, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie, a to tak, že žalobu v napadnutom rozsahu zamietne a zaviaz

žalobcov na spoločnú a nerozdielnú náhradu trov prvoinštančného i odvolacieho konania, v oboch prípadoch v rozsahu 100 %.

5. Proti tomuto rozsudku vo vzťahu k výroku II. podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobcovia. Namietali, že súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom priznal za viacnásobné porušenie spotrebiteľského práva primerané finančné zadosťučinenie v neproporcionálne nízkej výške 100 eur. Súd prvej inštancie správne konštatuje, že primerané finančné zadosťučinenie má mať sankčnú a odradzujúcu povahu pre dodávateľa a má poskytnúť satisfakciu spotrebiteľovi. Priznanie takejto neproporcionálne nízkej sumy im pripadá, vychádzajúc z odôvodnenia rozsudku, že je založené na myšlienkach, ktoré nie sú logicky prepojené a nezohľadňujú postavenie spotrebiteľa v súdnom konaní ako slabšej strany a nedôvodne zvýhodňujú záujmy dodávateľa. Nepociťujú žiadnu satisfakciu priznaním primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 100 eur a ťažko niekto súdny môže uveriť tomu, že sumu 100 eur môže veriteľ s mnohomiliónovými ročnými ziskami považovať za sankciu s odradzujúcim účinkom. Pri žalobách o primerané finančné zadosťučinenie, ktoré nadväzujú na základné konania, predmetom ktorých bolo porušenie práv spotrebiteľa, ktoré bolo vyjadrené peňažným plnením, o ktoré sa dodávateľ na úkor spotrebiteľa obohatil bezdôvodne, alebo sa bezdôvodne obohatiť mienil, je práve takýmto jediným objektívnym kritériom finančná čiastka, o ktorú sa dodávateľ na úkor spotrebiteľa obohatil, alebo mienil obohatiť. Pri nepeňažných nárokoch, z ktorých nevyplýva výška finančného plnenia, by takýmto kritériom mala byť recidíva porušovania spotrebiteľského práva, s tendenciou zvyšovania primeraného finančného zadosťučinenia pri zistení opätovného opakovaného porušenia rovnakého spotrebiteľského práva. V tejto súvislosti poukázal na súčasnú judikatúru Krajského súdu v Prešove, v rámci ktorej prevažujú rozhodnutia, v ktorých bolo priznané primerané finančné zadosťučinenie vo výške v akej bola, v súvislosti s obohatením sa dodávateľa, alebo v súvislosti so snahou dodávateľa bezdôvodne sa na úkor spotrebiteľov obohatiť, uplatnená. Súdu prvej inštancie vytýkali aj nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku. Podľa ich názoru aj v konaní, v ktorom súd rozhoduje o primeranom finančnom zadosťučíni vo vzťahu k viacerým porušeniam spotrebiteľského práva, musí byť z rozsudku zrejmé, v akej výške priznal primerané finančné zadosťučinenie vo vzťahu k jednému porušeniu spotrebiteľského práva a v akej výške vo vzťahu k ďalším zisteniam porušenia spotrebiteľského práva v základnom konaní, čo v súdnej veci znamená, že z rozsudku musí byť zrejmé, v akej výške súd priznal primerané finančné zadosťučínie vo vzťahu k ich úspechu vo veci o vydanie bezdôvodného obohatenia a v akej výške vo vzťahu k ich úspechu vo veci o určenie neprijateľnosti každej zmluvnej podmienky. Z uvedených dôvodov navrhli napadnutý rozsudok, v odvolaní napadnutom výroku zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Žalobcovia vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného a jeho tvrdeniam, že sa jedná o šikanóznú žalobu a konajú špekulatívne v rozpore s dobrými mravmi, uviedli s poukazom na ust. § 4 ods. 10 Zákona o ochrane spotrebiteľa, že je potrebné práve žalovaného považovať za subjekt, ktorý už dlhodobo nerešpektuje rozhodnutia súdov a spotrebiteľské právo. Je potrebné považovať práve za špekulatívnu argumentáciu žalovaného, pričom práve jeho konanie ako dodávateľa finančnej služby je potrebné posúdiť skrz prizmu dobrých mravov. Porušením primárnej povinnosti zo strany žalovaného došlo k vzniku sekundárneho zákonného následku v podobe povinnosti vydať bezdôvodné obohatenie a určenia neprijateľnej zmluvnej podmienky. Následné uplatnenie primeraného finančného zadosťučinenia na súde je len následkom vyplývajúcim z bezdôvodného ohrozenia práv spotrebiteľa spôsobilého privodiť mu ujmu. V danom prípade nemožno svojvoľne aplikovať ustanovenia o ochrane osobnosti, a to konkrétne § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka na právny inštitút primeraného finančného zadosťučinenia podľa Zákona o ochrane spotrebiteľa. V zásade je potrebné uplatňovať doslovný gramatický výklad. Pričom pri citovanom ustanovení § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa poukázali na formálno-systematický výklad (argumentum a rubrica), keďže jeho účelom a zmyslom citovaného zákona je „ochrana spotrebiteľa“ a nadpis § 3 predmetného zákona „Práva spotrebiteľa“. Nadpis a pomenovanie sú bezpochyby integrálnou súčasťou právneho predpisu, ktorým zákonodarca vyjadruje, že sa určité ustanovenia vzťahujú k určitej veci alebo inštitútu a spolu obsahovo súvisia. Považujú za absolútne mylné chápanie inštitútu primeraného finančného zadosťučinenia žalovanou, že tento inštitút nemôže slúžiť na finančné obohatenie spotrebiteľa. Z dôvodu, že tento inštitút nepozná žiadnu alternatívu k peňažnej forme primeraného finančného zadosťučinenia, tak z toho vyplýva, že úspešnou žalobou sa práve spotrebiteľ v istej forme obohatiť musí. Nemožno však takéto obohatenie spotrebiteľa stotožňovať s bezdôvodným obohatením, t.j. každé získanie finančných prostriedkov je predsa obohatením sa subjektu, ktorý finančné prostriedky získal. Za nesprávnu, až priam

iluzórnu považujú aj vznesenú námietku premlčania voči nároku na priznanie primeraného finančného zadosťučinía z dôvodu, že od uzavretia zmluvy uplynuli viac ako tri roky. Nárok na jeho priznanie je v zmysle § 3 ods. 5 posledná veta Zákona o ochrane spotrebiteľa späť s úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom alebo osobitnými predpismi v podobe právoplatného rozhodnutia súdu.

7. K vyjadreniu žalobcov podal vyjadrenie žalovaný. Podľa jeho názoru voľná úvaha súdu pri určení výšky finančného zadosťučinenia podľa § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa nesmie mať povahu ľubovôle (svojevôle) a že už v konaní (t. j. pred vyhlásením rozsudku) musí byť z hľadiska zachovania práv žalovaného jednoznačne komunikovaná metodika, na základe ktorej sa určí výška satisfakcie, aby mal možnosť vyjadriť k nej stanovisko. Rezolútne odmietol urážlivé stigmatizovanie riadnej podnikateľskej činnosti, ako keby zisk nebol intergrálnou súčasťou podnikania a výsledkom práce, námahy a talentu ich zamestnancov, ale akýmsi nemravným ukazovateľom, ktorý si vyžaduje zásah verejnej moci v podobe jeho núteného „vyvlastnenia“. Takáto odvolacia požiadavka je v priamom rozpore s kategorickými ústavnými hodnotami, akými sú najmä sloboda podnikania (čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) a princípy trhovej ekonomiky ako základ hospodárstva Slovenskej republiky (čl. 55 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), a rozhodne nemôže predstavovať kritérium, na ktoré by súd bol oprávnený kľásť zreteľ pri ustálení výšky zadosťučinenia. K výhradám žalobcov voči jeho odvolacej argumentácii, že inštitút finančného zadosťučinenia podľa § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa nesmie slúžiť na obohacovanie spotrebiteľov, ktorú označujú ako jeho „absolútne mylné chápanie“, poukazuje, že ide o ustálený prvok posudzovania satisfakčných nárokov, ako sa opakovane premietol aj do rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít. Najvyšší súd opakovane akcentuje, že „i keď je výška zadosťučinenia v peniazoch predmetom úvahy súdu, jeho úvaha sa musí opierať o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská. Uplatnenie voľnej úvahy sa tak nesmie stať nepreskúmateľnou ľubovôľou súdu, vymykajúcou sa akejkoľvek kontrole. Nemožno priznávať neprimerané, či dokonca premrštené sumy, ktoré by vo svojich dôsledkoch viedli k bezdôvodnému obohacovaniu sa a ktoré by napríklad pri porovnaní odškodnenia zásahu do práva na ochranu osobnosti s odškodňovaním zásahov do iných základných práv zaručených Ústavou SR mohli niektoré ujmy na iných základných právach (napr. ujmy na zdraví či dokonca živote) bagatelizovať. Poukázal na to, že Krajský súd v Prešove v početných sporových veciach, keď rozhodol napr. o určení bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, alebo o neprijateľnosti zmluvnej podmienky, a zároveň priznal aj nárok na finančné zadosťučinenie podľa § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa (za všetky uviedol napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 22CoCsp/44/2022 zo dňa 15.12.2022, kde mimochodom, za adekvátne a postačujúce považoval finančné zadosťučinenie vo výške 100 eur za každú neprijateľnú zmluvnú podmienku). Vyzval odvolací súd, aby zodpovedal právnu otázku, či je úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti v súdnom konaní hmotnoprávnou podmienkou satisfakčného nároku podľa § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa, čo by v prípade kladnej odpovede nevyhnutne znamenalo, že ich kumulatívne priznávanie nie je možné, a teda všetky súdne rozhodnutia, ktoré takto judikovali, boli v rozpore so zákonom.

8. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolania boli podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenými osobami (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli a webovej stránke odvolacieho súdu a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je potrebné v časti potvrdiť a v časti zrušiť.

9. V prejednávanej veci je predmetom konania nárok žalobcov 1. a 2. rade opierajúci sa o ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej ako „Zákon o ochrane spotrebiteľa“), upravujúce práva spotrebiteľa žiadať primerané finančné zadosťučinenie v prípade, ak na súde úspešne uplatní porušenie svojho práva, a to od toho, kto za porušenie zodpovedá.

10. „Účelom finančného zadosťučinenia je dovŕšiť ochranu porušeného práva spotrebiteľa ako slabšej strany v spotrebiteľských zmluvách spôsobom, ktorý práve z tohto dôvodu vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Jediným predpokladom, ktorý citované ustanovenie zákona vyžaduje je, že spotrebiteľ, na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými

predpismi. Pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť, že súd judikuje v prospech spotrebiteľa konkrétny nárok z porušenia práva alebo povinnosti, napr. nárok zo zodpovednosti za škodu, z bezdôvodného obohatenia, alebo vo výroku rozsudku určí neprijateľnosť konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/389/2015). Žiadnu inú podmienku, t. j. ani podmienku, aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy a aby spotrebiteľovi bola privedená konkrétna ujma, nevyžaduje. Zákonodarca pri uplatňovaní tohto nároku uľahčil spotrebiteľom dôkaznú situáciu, keď na rozdiel od nároku na náhradu škody (bezdôvodného obohatenia), je dôkazné bremeno na strane spotrebiteľa oveľa ľahšie, lebo odpadá problematické preukazovanie či už výšky škody, ujmy, príčinnej súvislosti alebo majetkového prospechu druhej strany. Preukazovanie skutočnej výšky utrpenej ujmy by bolo spravidla nereálne. Pokiaľ ide o rozsah finančného zadostučinenia, neustanovuje žiadne kritériá, ktoré by bolo potrebné pri určení výšky zadostučinenia zohľadniť. Jediným kritériom je primeranosť finančného zadostučinenia. Bude preto vecou úvahy súdu, aby so zreteľom na všetky okolnosti každého jednotlivého prípadu, stanovil rozsah finančného zadostučinenia.“ (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.01.2019).

11. Žalobcovia v 1. a 2. rade si uplatnili nárok na náhradu primeraného finančného zadostučinenia v celkovej výške 2.319,67 eura titulom úspešného uplatnenia (bránenia) svojich spotrebiteľských práv v spore vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 32Csp/136/2019, v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia a určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok.

12. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že v konaní bolo preukázané splnenie všetkých zákonných podmienok v zmysle ust. § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa. Tvrdenie žalobcov o úspechu v základnom konaní bolo preukázané rozsudkom Okresného súdu Prešov č.k. 32Csp/136/2019-85 zo dňa 31.03.2021, ktorým súd rozhodol o povinnosti žalovaného vydať žalobcom bezdôvodné obohatenie vo výške 1.119,67 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z tejto sumy od 02.07.2019 do zaplatenia a určil zmluvnú podmienku uvedenú v Zmluve o splátkovom úvere zo dňa 08.10.2010 č. XXXXXXXXXXXX v časti 2. záverečné ustanovenia v znení, že zmluvné strany sa dohodli, že ich vzájomné práva sa budú riadiť § 262 Obchodného zákonníka, za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 5CoCsp/22/2021-156 zo dňa 20.01.2022 bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie okrem výrokov č. III. a V., bol zmenený rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku číslo III. tak, že odvolací súd určil spracovateľský poplatok 169 eur uhradený pri uzatvorení úverovej zmluvy a poplatok za správu úveru 2,99 eura mesačne odo dňa uzatvorenia úverovej zmluvy, za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 04.03.2022 (č.l. 86 spisu - zápisnica o pojednávaní zo dňa 17.10.2022).

13. Za stavu, keď rozsudkami Okresného súdu Prešov č.k. 32Csp/136/2019-85 zo dňa 31.03.2021 a Krajského súdu v Prešove č.k. 5CoCsp/22/2021-156 zo dňa 20.01.2022 došlo k vyhovneniu žaloby v dôsledku prijatých záverov, že v zmluve o spotrebiteľskom úvere je uvedená nesprávna suma predstavujúca celkovú čiastku na zaplatenie, ktorá je podhodnotená a tým určená v neprospech spotrebiteľa, teda je podhodnotená aj RPMN, v dôsledku čoho je poskytnutý spotrebiteľský úver bezúročný a bez poplatkov a zmluvné podmienky o dohode o aplikácii Obchodného zákonníka na zmluvné strany a o spracovateľskom poplatku a poplatku za správu úveru sú neprijateľné, pričom tieto rozsudky nadobudli právoplatnosť, sa odvolací súd stotožnil so súdom prvej inštancie, že v tejto veci základ nároku je daný. Bol naplnený predpoklad úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti umožňujúci žalobcom v 1. a 2. rade požadovať od žalovaného právo na primerané finančné zadostučinenie.

14. Odvolací súd je toho názoru, že spotrebiteľ nie je povinný preukazovať ujmu, ktorá mu vznikla, pretože Zákon o ochrane spotrebiteľa priznáva právo na finančné zadostučinenie nie len v prípade vzniku ujmy, ale už aj vtedy, keď mu ujma v nadväznosti na porušenie práva spotrebiteľa vzniknúť mohla. Samotné vyvolanie stavu žalovaným, na základe ktorého by žalobcom ako spotrebiteľom ujma mohla vzniknúť, je jedným z predpokladov na priznanie primeraného finančného zadostučinenia. Spotrebiteľ nie je povinný odôvodňovať vzniknutú ujmu a stav právnej neistoty, prípadne uvádzať iné skutočnosti týkajúce sa nároku na primerané finančné zadostučinenie bezprostredne v konaní, v ktorom bolo vyslovené porušenie práva na ochranu spotrebiteľa. Pri posudzovaní predmetného nároku je potrebné podrobiť prieskumu a vyhodnotiť, či v danom zmluvnom vzťahu existovala už čo i len hrozba vzniku

ujmy. Samotná povaha primeraného finančného zadosťučinenia neumožňuje jeho priame vyčíslenie, preto súdu nemusia byť predložené dôkazy o existencii ujmy.

15. Ani analogicky nemožno aplikovať ustanovenie § 13 a nasl. Občianskeho zákonníka, keďže Zákon o ochrane spotrebiteľa žiadnu postupnosť satisfakčných prostriedkov neustanovuje a rovnako neustanovuje, že k právu na finančné zadosťučinenie za porušenie spotrebiteľského práva spôsobom, ktorým môže privodiť ujmu spotrebiteľovi, je potrebná určitá intenzita.

16. Odvolací súd sa stotožnil s právnym posúdením otázky premlčania nároku žalobcov súdom prvej inštancie, nakoľko jediným predpokladom na uplatnenie tohto nároku je, že spotrebiteľ na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Otázka úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti ako predpokladu uplatnenia nároku na primerané finančné zadosťučinenie bola vysvetlená v rozhodnutí NS SR sp. zn. 6Cdo/389/2015 zo dňa 14.09.2016 alebo 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.01.2019. Nielen judikatúra Najvyššieho súdu, ale aj Zákon o ochrane spotrebiteľa v ustanovení § 3 ods. 5 poslednej vety výslovne stanovuje, že jedinou podmienkou pre priznanie finančného zadosťučinenia je, že spotrebiteľ na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi.

17. V prejednávanej veci premlčania doba na uplatnenie tohto nároku nemohla začať plynúť skôr, než dňom nasledujúcim po právoplatnosti príslušného rozhodnutia. Až moment „úspešného uplatnenia“ je *conditio sine qua non* (nevyhnutný predpoklad) pre súdne uplatnenie tohto nároku. Podľa právnych úvah žalovaného by nárok na primerané finančné zadosťučinenie bol premlčaný skôr, ako vôbec by takéto porušenie bolo judikované alebo vôbec zistené, resp. by došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia. Práve právoplatné judikovanie či už povinnosti vydať bezdôvodné obohatenie alebo neprijateľnosti zmluvnej podmienky je objektívnou okolnosťou pre začatie plynutia premlčacej doby. Počiatok teda vôbec nie je závislý na subjektívnom rozhodnutí spotrebiteľa. V prejednanom spore rozhodnutie Okresného súdu Prešov č.k. 32Csp/136/2019-85 zo dňa 31.03.2021 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 5CoCsp/22/2021-156 zo dňa 20.01.2022 nadobudlo právoplatnosť dňa 04.03.2022. Počnúc nasledujúcim dňom mohli žalobcovia svoj nárok na primerané finančné zadosťučinenie uplatniť na súde. Žaloba bola súdu doručená 16.05.2022, preto námietka premlčania prednesená žalovaným nie je dôvodná.

18. Zároveň odvolací súd dodáva s odkazom na svoj rozsudok sp. zn. 22CoCsp/44/2022 zo dňa 15.12.2022, že zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva, že najprv musí byť v jednom súdnom konaní spotrebiteľ úspešný a až následne ako úspešný si môže uplatniť právo na primerané finančné zadosťučinenie. Zo žiadneho právneho predpisu teda nevyplýva, že by malo ísť až o následné konanie. Naopak, pokiaľ žalobca tvrdí, že došlo k porušeniu spotrebiteľského práva, a preto si uplatňuje finančné zadosťučinenie, v prípade úspechu toto priznané bude a v prípade nepreukázania tvrdeného porušenia, teda neúspechu spotrebiteľa, musí byť zákonite aj tento nárok zamietnutý.

19. Odvolací súd nepovažoval za dôvodnú ani odvolaciu námietku žalovaného ohľadne zamietnutia návrhu žalovaného na výsluch žalobcov za účelom zodpovedania otázky, či zo strany žalobcov podanie žaloby o primerané finančné zadosťučinenie v tomto prípade predstavuje výkon práva v súlade s dobrými mravmi. Z hľadiska hospodárnosti konania postačovali pre rozhodnutie súdu o nároku na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia žalobcami predložené listinné dôkazy a vyjadrenie ich právneho zástupcu na pojednávaní dňa 17.10.2022. Výška priznaného finančného zadosťučinenia sa následne odvíjala od vlastnej úvahy súdu prvej inštancie vychádzajúc zo skutkových tvrdení žalobcov. Odvolací súd nevidí žiaden dôvod, prečo by podanie žaloby o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia malo predstavovať výkon práva, ktorý by mal byť v rozpore s dobrými mravmi. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia má charakter sankcie, ktorá má postihovať toho, kto vo vzťahu k spotrebiteľovi postupoval v rozpore so zákonom, pričom v tejto veci bol uvedený záver o porušení spotrebiteľského práva zo strany žalovaného v konaní pred súdom prvej inštancie preukázaný.

20. Z hľadiska výšky priznávaného primeraného finančného zadosťučinenia musí odôvodnenie priznanej výšky byť presvedčivé. Výška primeraného finančného zadosťučinenia podľa Zákona o ochrane spotrebiteľa spočíva na voľnej úvahe súdu, ktorá nemôže byť svojvoľná. Pri stanovení výšky treba vychádzať zo závažnosti porušenia práv, povinností, z okolností tak na strane žalobcov ako aj žalovaného, okolností, za ktorých došlo k porušeniu práv, povinností. Inštitút primeraného finančného

zadosťučinenia nemôže slúžiť na finančné obohatenie sa žalobcu, resp. na kompenzáciu jeho majetkovej škody, ale v danom prípade musí zostať na úrovni a vo funkcii účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany. Základom pre určenie sumy peňažného zadosťučinenia je primeranosť a súd túto sumu určí na základe vlastnej úvahy. Je teda posudzovaná podľa subjektívnej povahy a zohľadňuje všetky skutočnosti, ktoré viedli spotrebiteľa k podaniu žaloby o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

21. Kritériom kvantifikácie nároku by mali byť podľa odvolacieho súdu najmä okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo, ich dosah na sféru individuálnych preferencií spotrebiteľa, ako aj závažnosť porušenia práv spotrebiteľa. Konkrétna výška priznaného finančného zadosťučinenia musí zohľadňovať skutkové okolnosti danej veci a spĺňať požiadavku primeranosti.

22. Odvolací súd je zároveň toho názoru, že aj bez stanovenia kritérií výšky primeraného finančného zadosťučinenia, treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradilo dodávateľa od nekalého konania, ktorého sa dopustil voči úspešnému spotrebiteľovi a jednak ho treba chápať aj ako odmenu za to, že sa spotrebiteľ pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojím úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite.

23. Vzhľadom na porušenie spotrebiteľských práv žalobcov v 1. a 2. rade zo strany žalovaného, sa priznanie finančného zadosťučinenia javí odvolaciemu súdu ako dôvodné, však nie v sume 100 eur, ktorú nepovažoval za dostatočne odradzujúcu pre žalovaného k ďalšiemu porušovaniu predpisov spotrebiteľského práva. Správne súd prvej inštancie konštatoval, že primerané finančné zadosťučinenie má mať sankčnú a odradzujúcu povahu pre dodávateľa a má poskytnúť satisfakciu spotrebiteľovi. Napriek tomu priznal za viacnásobné porušenie spotrebiteľského práva spočívajúce v bezdôvodnom obohatení žalovaného vo výške 1.119,68 eura a vyslovení viacerých neprijateľných zmluvných podmienok, vrátane neprijateľného spracovateľského poplatku vo výške 169 eur, primerané finančné zadosťučinenie v neproporcionálne nízkej výške 100 eur. Odvolací súd preto považoval odvolanie žalobcov v tejto časti za dôvodné.

24. Podľa § 219 ods. 3 CSP, vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke príslušného súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. Ak o to strana požiadala, súd jej oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku aj elektronickými prostriedkami.

25. Odvolací súd uvádza, že nepovažoval za dôvodný návrh právneho zástupcu žalovaného na odročenie verejného vyhlásenia rozsudku v tejto veci, ktoré bolo určené na deň 30.03.2023 o 09:32 hod.

26. Odvolací súd v tejto veci rozhodoval rozsudkom bez nariadenia pojednávania a vo veci určil termín verejného vyhlásenia rozsudku na deň 30.03.2023 o 9:32 hod v pojednávacej miestnosti č. 106 posch.1 v budove odvolacieho súdu. V súlade s ust. § 219 ods. 3 CSP odvolací súd oznámil stranám sporu miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli a na webovej stránke tunajšieho súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením dňa 23.03.2023. Na žiadosť právneho zástupcu žalovaného odvolací súd ho upovedomil o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku elektronickými prostriedkami s tým, že upovedomenie bolo právnemu zástupcovi žalovaného odoslané dňa 23.03.2023 o 15:39 hod., teda najmenej 5 dní pred verejným vyhlásením rozsudku a doručené 30.03.2023 o 8:32 hod.

27. Právny zástupca doručil odvolaciemu súdu ráno pred verejným vyhlásením rozsudku o 8:48 hod. žiadosť o odročenie verejného vyhlásenia rozsudku, ktoré odôvodnil tým, že upovedomenie o jeho termíne mu bolo doručené dnešného dňa 30.02.2023 o 08:32 hod. a v takom krátkom časovom predstihu je pre neho nemožné zariadiť si plnenie pracovných povinností tak, aby sa mohol zúčastniť verejného vyhlásenia rozsudku. Chce sa ho však zúčastniť za účelom realizácie oprávnenia na kontrolu súdu pri verejnom vyhlásení rozsudku, ktoré je významnou zárukou zákonnosti a spravodlivosti sporového procesu.

28. Odvolací súd vyhodnotil obsah tohto podania a dospel k záveru, že je dôvodné vyhlásiť rozsudok v neprítomnosti právneho zástupcu žalovaného, keďže boli naplnené všetky podmienky v zmysle § 219 ods. 3 CSP. Tým, že bolo oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku s uvedením miesta a času zverejnené na úradnej tabuli a na webovej stránke tunajšieho súdu už dňa 23.03.2023, podľa odvolacieho súdu mal právny zástupca žalovaného dostatok času na prípravu tak, aby sa mohol zúčastniť verejného vyhlásenia rozsudku.

29. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 a 2 a vo výroku II. o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a súvisiacom výroku III. o trovách konania rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie s použitím ustanovenia § 391 CSP.

30. V ďalšom konaní preto bude úlohou súdu prvej inštancie opätovne sa zaoberať výškou uplatneného primeraného finančného zadosťučinenia nad priznanou sumou 100 eur vo vyššie uvedených intenciách rešpektujúc právny názor odvolacieho súdu a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť tak, aby zodpovedalo požiadavkám vyjadreným v ust. § 220 ods. 2 CSP.

31. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie ako o trovách prvoinštančného tak i odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

32. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).